

REPORT

A New Year Listening Post

WEDNESDAY 11th January 2017 2.30pm to 5.30pm

Conveners: Tóra Petersen & Jan Willemoes

Listening Posts are based on the notion that a group of people meeting together to study the behaviour of the society as a society allows the unconscious expression of some characteristics of the wider social system and the experience of the Listening Post is itself, therefore, relevant to an understanding of society beyond individual and personal preoccupations. The aim of the Listening Post is to enable participants as individual citizens to reflect on their own relatedness to society and to try to develop an understanding of what is happening in society at this moment. The Listening post will provide an opportunity for participants to share their preoccupations in relation to the various societal roles they may have. Collectively they are invited to try to identify the underlying dynamics both conscious and unconscious that may be predominant at this time.

Part 1. THE SHARING OF PREOCCUPATIONS AND EXPERIENCES.

In this part of the Listening Post participants were invited to identify, contribute, and explore their experience in their various social roles, be those in work, unemployed, or retired; as members of religious, political, neighbourhood or voluntary or leisure organisations, or as members of families and communities. This part was largely concerned with what might be called, 'the stuff of people's everyday lives', that relating to the 'socio' or 'external' world of participants.

Part 2. IDENTIFICATION OF MAJOR THEMES

In Part Two, the aim was collectively to identify the major themes emerging from Part One. From several presented these have been drawn together under the following interrelated themes:

Mindfulness, Mediation og Meningen med livet

Stadigt flere søger at finde et stabilt fodfæste i sit indre, frem for 1000 forskellige fodfæste i det ydre. Mange anvender teknikker som mindfulness og mediation i et forsøg på at modstå den tiltagende hastighed og stresstilstand, som præger tilværelse og samfund idag. I et forsøg på at fange meningen med livet og på tværs af generationer forsøger flere borgere at "blive fri for rollen" og være mere sig selv uden for systemet. Stadigt flere gør *sig selv* til tilværelsens projekt, som en individuel bestræbelse *uden* for de fællesskaber som familie, slægt, organisationer og lokalsamfund kan tilbyde.

Det medfører en samtidig svækkelse af relationer og sammenhængskraft i systemerne, som jo også er en væsentlig og bærende del af vores individualitet og meningsfuldhed: "*Vit kunnu ikki finna svárið bara inni í okkum sjálvum, tí vit eru skapt í sambandinum við onnur!*"

Tanker om tillid og uforudsigelighed

Tilliden til systemerne og det etablerede er vaklende og næsten i frit fald. Vi kan ikke længere forudsige, hvad der vil ske på selv den korte bane. Den manglende forudsigelighed skaber angst og vi bliver grådige og selvcentrerede. Vi kigger efter et håb, en tro eller en person, som skal bringe orden i kaos: "*Okkum mangla ein modernaðan Robin Hood, sum kann taka "bugt" við grádigheitina. Guð viti um Trump er tað nýggi Robin Hood!!!!? Trump er møguliga drekin, sum má við í ævintýrið, áðrenn tað kann enda gott.*"

Sammen med færre traditioner, fortællinger og troværdige personer skaber den manglende forudsigelighed et kraftigt behov for myter, der beskriver *nutidige* fællesskaber. Det gælder både for ældre og unge, som trives og udvikles i nutiden, men ikke længere har fortællinger og traditioner der skaber tryghed og styrker fællesskabet. *"Vit mangla eina modernaða mýtu, sum sigur, at vit klára okkum ikki uttan felagsskapin – Eg kann ikki liva uttan felagsskapin – vit eru í kraft av hvør øðrum."* og *"...vit eru yvirlatin til okkum sjálvi at vera "sti-finder" – og tað er ræðandi av helviti til."*

Også på den internationale scene stortrives uforudsigeligheden: Brexit overrasker, valget af Trump er overraskende, nye terrorstrategier overrasker, Ruslands aggression overrasker, flygtningestrømmene overrasker etc.

Men hvad er det egentlig der er på spil under overfladen? Hvad er det, som vil frem og vise sit ansigt som en anden Tyranusaurus Rex? Er det grådigheden? Hvorfor har vi ikke tillid til dét vi har og kan se? Ungur maður: *"USA hevur verið undirgravað í lorti. Trump representerar tað kollektivt ótilvitaða, sum má fram í ljósið, áðrenn mann kann koma víðari. Hillary umboðar ikki hetta. Hon umboðar alt tað poleraða, tað tilvitaða"*.

Hastighed og Centrifugalkraft

De unge er digitale indfødte og lever naturligt i det digitale univers, hvor de zapper med lynets hast mellem multiple kontaktflader. Det øgede fokus på effektivisering, automatisering og materielt forbrug kræver en ekstrem hastighed i alle døgnets timer for at kunne følge med. Der er ikke længere naturlige pauser og hele samfund løber rundt i et "hamsterhjul" med centrifugalkraften som det bærende element i både arbejdsliv, fritidsliv og familieliv. Alt foregår i højhastighed og alle mellemrummene udnyttes til yderligere produktion eller præstation.

Der opleves en enorm forskel mellem land og by, qua den større koncentration. "Min bedstefar bor på bygd kun 12 minutters kørsel fra byen, og dér er alt stadig normalt med tid til omtanke og stilstand".

Nogen borgere vælger at hoppe ud af "hamsterhjulet" for at overleve og mærke meningen med livet på anden vis, mens andre glæder sig som et lille barn til sin pension. Centrifugalkraften slynger også borgere *ud* af "hamsterhjulet", som stressramte og kasserede, og som har vanskeligt ved "re-entry" og "on-boarding". Derved opstår en større gruppe af borgere, der ikke deltager og bidrager med nytte i samfundsmaskinen.

Boble-effekten

Medierne definerer virkeligheden. De beskriver ikke længere virkeligheden, men skaber en virkelighed med fakta-tynde fremstillinger, der er designet til at fange opmærksomhed og "instant sensation". Det samme er gældende for de sociale midler, hvor flere bliver ramt af shit-storm og tsunamier af ekskluderende eller sympatiserende "nyhedsbobler", der vælter ind i stuer og sind i stadigt kortere perioder. Ingen interesserer sig for sandhed, alle interesseret sig for sensation. Virkeligheden bliver ikke længere sammenhængende og faktisk forankret, men opleves som "single bubbles blowing in the wind".

Definitionsmagten decentraliseres og individualiseres

I takt med, at magt og midler centraliseres, opstår et modtryk i befolkningen, der i stigende grad vælger at definere sig selv. Stadigt flere frakobler sig sociale sammenhænge og gør sig selv til tilværelsens projekt. Det forstærker en singularis-kultur, hvor individet skaber individet på sine egne præmisser.

Samtidig udtrykker ungdommen en oplevelse af stadigt større fællesskab, samhørighed og glæde ved at være en del af fællesskaber på tværs af traditionelle skel og med langt større rækkevidde qua elektroniske platforme, hvor de netop har større magt til at definere sig selv

frit og uden snærende relationer og sammenhænge. Det betyder også, at der reelt er færre hænder, der bærer byrder og pligter i det nære fællesskab i form af frivilligt arbejde og solidariske systemer (fagforeninger, interesseorganisationer, protest-optog etc). Måske er en anarkistisk revolution under opsejling ?

Håbet overlever

Færøerne er omgivet af natur og naturlighed. Når stormene raser ude og elektriciteten forsvinder, så tænder borgerne stearinlys inde og rykker tættere sammen – og føler sig både trygge og nære, mens der ventes på bedre vejr.

Når borgere dør fyldes kirkerne til begravelsen og samles omkring de efterladte – med stærke følelser af nærhed, samhørighed og troen på et liv efter døden.

Denne natur og naturlighed står i stærk kontrast til samfundsmaskinens højhastighed og den stigende fremmedgørelse mellem mennesker. Storme og død er på Færøerne knyttet til håb og tilværelsens naturlige vilkår på den lange bane.

Unge mennesker dyrker kvalitet i fællesskaber inden for E-play og holdsport, hvor holdet og sammenholdet giver resultater, der langt overstiger summen af individerne. De er glade og håbefulde for fremtiden, og anvender behændigt de nye platforme og muligheder. De unge har også skabt et sprog med slang, forkortelser og symboler, der for dem er naturligt og som giver en her-og-nu mening i kommunikationen med andre, der anvender samme sprog – på tværs af både grænser og generationer. De er håbefulde.

Part 3. ANALYSIS AND HYPOTHESIS FORMATION

Hypotese 1: "Survival of the fittest" kill's solidarity and society

Øget hastighed og større uforudsigelighed i et samfund, der søger at holde trit med resten af verden, skaber en centrifugalkraft, hvor individet ikke får de nødvendige mellemrum og pusterum. Samtidig klumper mennesket sig sammen i større koncentrationer (storbyer), der skaber yderligere hastighed og unaturlig overophedning. Det medfører, at flere borgere slynges ud af samfundscentrifugen (hamsterhjulet) og bliver til ikke-bidragende og omkostningstunge elementer, der skal tages vare på. Samtidigt søger borgere en mening med livet, de ikke oplever i højhastighed og produktion, og skaber deres egne mellemrum og pusterum, hvor de har mulighed for at finde et indre fodfæste.

Individet bliver til et tilværelsesprojekt for individet, der frakobler sig de traditionelle systemer og sammenhænge, og derved svækkes de systemer, der skal skabe trygheden for borgeren, der ikke lever og trives i højhastighed og uforudsigelighed.

Borgeren oplever derfor angst og tiltagende utryghed i forhold til de formelle magtsystemer i samfundet. Angsten og utrygheden forstærkes af, at jo mere individet anstrenger sig i sin egenudvikling, desto mere svækkes samfund og systemer, der skal gribe og give omsorg til værdigt trængende. Det større ansvar for egen overlevelse og den mindskede tillid til øvrigheden opleves som en kamp uden sikkerhedsnet, der kan minde om "survival of the fittest".

Det resulterer i et mere fragmenteret samfund, hvor byggestenen i højere grad bliver den enkeltes tilværelsesprojekt frem for familien og arbejdsgruppen. I bestræbelsen på at klare sig bedst muligt svækkes det solidariske fundament, der giver psykologisk tryghed for borgeren.

Hypotese 2: The nature of Hope and Everglow will survive

Når stormene raser, tilliden til magthaverne falder og trygheden sættes under pres, så søger borgeren indad for at finde fodfæste og tro på fremtiden. Troen på fremtiden knytter sig både til personer, der kan frelse eller redde borgeren, og den knytter sig til mindre grupper og fællesskaber inden for egen rækkevidde. Fantasier om Robin Hood, revolutionære systemskift og individets mulighed for at skabe sig selv antyder, at borgeren ikke forfalder til afmagt og håbløshed. Den nye generation anvender de nye muligheder til at definere sin egen virkelighed og sammenhænge, frem for at lade sig definere af andre og andet.

Borgeren oplever derfor både et pres på egen eksistens og et behov for at tro på fremtiden. I det snævre vindue mellem tvivl og håb opstår borgerens stræben efter en tilværelse, hvor det er muligt at bringe det gode med sig ind i fremtiden (Everglow).

Det resulterer i et samfund, hvor langt flere borgere tager initiativer og er skabende i mindre sammenhænge, men oftest med globale perspektiver. Der navigeres med større usikkerheder og kortere horisonter (disruption), men fleksibiliteten bliver den nye platform for håbet og fremtiden. Borgeren er håbefuldt i færd med at redefinere både sig selv, solidaritet og samfundet.